

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการ
ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ระดับชาติ ครั้งที่ 1

**“การขับเคลื่อนพหุวิทยาการ
ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน”**

วันที่ 9 - 10 กันยายน พ.ศ.2564

การประชุมแบบออนไลน์ (Online Presentation)
ด้วยโปรแกรม ZOOM Cloud Meetings

โดย

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

Conference Proceedings

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการ
ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ระดับชาติ ครั้งที่ 1

*“การขับเคลื่อนพหุวิทยาการ
ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน”*

วันที่ 9 - 10 กันยายน พ.ศ.2564

การประชุมแบบออนไลน์ (Online Presentation)
ด้วยโปรแกรม ZOOM Cloud Meetings

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

สาส์นจากบรรณาธิการ

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ระดับชาติ ครั้งที่ 1 ฉบับนี้ จัดทำขึ้นภายหลังการจัดประชุมวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ระดับชาติ ครั้งที่ 1 หัวข้อ “การขับเคลื่อนพหุวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน” ซึ่งจัดขึ้นระหว่างวันที่ 9-10 กันยายน พ.ศ. 2564 ซึ่งคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่เป็นเจ้าภาพหลักในการจัดงาน ร่วมกับเครือข่ายมหาวิทยาลัยต่าง ๆ 5 แห่ง ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา วิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา และคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่บทความวิชาการและบทความวิจัยของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา อาจารย์ นักวิชาการและนักวิจัยจากมหาวิทยาลัยทั่วประเทศ

เนื้อหาในเล่มประกอบด้วย บทความวิจัยของผู้เข้าร่วมการนำเสนอผลงานวิจัย ในภาคบรรยาย (Oral Presentation) และโปสเตอร์ (Poster Presentation) จำนวน 60 บทความ ซึ่งผ่านการตรวจประเมินคุณภาพทางวิชาการจากคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ โดยแยกตามกลุ่มสาขาวิชา 8 กลุ่ม ดังนี้ 1) ด้านสังคมศาสตร์ประยุกต์ การจัดการสารสนเทศ ภูมิศาสตร์และภูมิสารสนเทศ จำนวน 7 บทความ 2) สาขาศิลปกรรม การออกแบบ ดนตรี นาฏศิลป์ จำนวน 8 บทความ 3) ด้านพัฒนาชุมชน พัฒนาสังคม จำนวน 11 บทความ 4) ด้านประวัติศาสตร์ การท่องเที่ยวและการโรงแรม จำนวน 2 บทความ 5) ด้านภาษาศาสตร์ ภาษาศาสตร์ประยุกต์ การสอนภาษาต่างประเทศ จำนวน 6 บทความ 6) ด้านรัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์และนิติศาสตร์ จำนวน 8 บทความ 7) ด้านการสอนภาษาไทย ภาษาและวรรณคดี จำนวน 7 บทความ 8) ด้านสังคมศึกษา พุทธศาสนศาสตร์ จำนวน 8 บทความ และในภาคโปสเตอร์ (Poster Presentation) จำนวน 3 บทความ

คณะผู้จัดงานขอขอบพระคุณคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิทั้งภายในและภายนอกทุกท่าน ที่กรุณาวิพากษ์และประเมินบทความในครั้งนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า การจัดประชุมวิชาการระดับชาติ ในครั้งนี้ จะเป็นเวทีที่เปิดโอกาสให้อาจารย์ นักวิจัย บุคลากรและนักศึกษาในแวดวงวิจัย ตลอดจนผู้สนใจทุกท่านได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการร่วมกัน เป็นเครือข่ายในการสร้างสรรค์ผลงานวิจัย นวัตกรรม และสามารถนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่น สังคมและประเทศชาติสืบไป

(รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา สะสอง)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
บรรณาธิการ

ปาฐกถาพิเศษ

“นโยบายในการขับเคลื่อนพหุวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน”

โดย ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.เอนก เหล่าธรรมทัศน์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

ในการประชุมวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ระดับชาติ ครั้งที่ 1

หัวข้อ “การขับเคลื่อนพหุวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน”

วันที่ 9 - 10 กันยายน 2564

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

แบบออนไลน์ (Online Presentation) ด้วยโปรแกรม ZOOM Cloud Meetings

ท่านผู้มีเกียรติครับ ผมขอให้แง่คิดบางประการเกี่ยวกับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่มีเรื่องนโยบายอยู่ในนั้นด้วย เป็นข่าวที่เกี่ยวข้องกับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เมื่อเร็ว ๆ นี้ นิตยสาร US News & Vertigo ซึ่งเป็นวารสารระดับโลก จัดอันดับประเทศชั้นนำของโลกในการรักษามรดกโลก ก็คือมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ มีทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่นระดับภูมิภาครวมกันอยู่ในนั้น ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับว่ามีมรดกทางวัฒนธรรมที่ดีที่สุดเป็นอันดับ 7 ของโลก เป็นอันดับ 2 ของเอเชีย และเป็นอันดับที่ 1 ของอาเซียน อันดับโลกเราแพ้อินเดียซึ่งเป็น 1 อันดับ แต่เราอยู่เหนือกว่าจีน ญี่ปุ่น และเราก็ชอบไปเที่ยวญี่ปุ่น ทั้ง ๆ ที่มรดกทางวัฒนธรรมของไทยอยู่ในลำดับที่สูงกว่าญี่ปุ่น สูงกว่าทุก ๆ ประเทศในเอเชีย สูงกว่าสิงคโปร์ เกาหลี สูงกว่าประเทศต่าง ๆ ที่เราชอบไปเที่ยวกัน และเกณฑ์การพิจารณาประกอบด้วย การเข้าถึงวัฒนธรรม การมีประวัติศาสตร์ที่ยาวนาน มีอาหารอร่อย มีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม มีแหล่งท่องเที่ยวทางภูมิศาสตร์ สำหรับคนที่ไม่มีความเข้าใจทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ก็จะดีใจแต่เพียงว่าเราเป็นประเทศที่แข่งกับคนอื่นได้ในด้านการท่องเที่ยว โดยเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และเชิงวัฒนธรรม ผมอยากจะกราบเรียนอย่างนี้ครับว่า ชาติหนึ่งมีมรดกทางวัฒนธรรมได้ดีมันขึ้นอยู่กับว่าชาตินั้นมีชนบ มีวัฒนธรรม มีกติกาในสังคมที่ทำให้สังคมร่มเย็นเป็นสุข แล้วก็ไปสังคมที่อยู่อย่างยาวนานต่อเนื่อง รักษา มรดกทางวัฒนธรรม รักษา ศิลปะเอาไว้ได้ตลอดเป็นเวลานานพอสมควร ไม่เช่นนั้นมรดกทางวัฒนธรรมก็ไม่ต่อเนื่อง นอกจากนั้นจะต้องเป็นชาติที่ทำให้ประชาชนมีน้ำใจ ทำให้ประชาชนไม่ถูกเหยียดหยามวัฒนธรรมหรืออารยธรรมของเพื่อนบ้านหรือของโลก รับอารยธรรมที่ดีของประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งประเทศที่อยู่ห่างไกล เข้ามาเติมเสริมอารยธรรม ศิลปกรรมของตนเองได้อยู่ตลอดเวลา ซึ่งสิ่งเหล่านี้ทำให้คนที่มาเที่ยวเกิดความรู้สึกประทับใจ คนที่มาดูงาน คนที่มาศึกษาในประเทศไทย รวมทั้ง News World Report ก็ประทับใจว่าเป็นประเทศที่มีการต่อยอดจากอดีตได้อย่างเหมาะสม เป็นประเทศที่มีอนาคต แต่เป็นอนาคตที่วางอยู่บนอดีตที่หนาแน่นมั่นคง เป็นอดีต

ที่จะนำมาสู่ความสร้างสรรค์ได้ตลอด เพราะว่าตัวอดีตนั้นก็กำหนดปัจจุบันไม่น้อย และตัวปัจจุบันก็จะกำหนดอนาคต ผมกำลังจะบอกว่าในสมัยอยุธยา สมัยธนบุรี สมัยรัตนโกสินทร์ แม้เรารับวิทยาการมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปกรรมแบบตะวันตกมานั้น จริง ๆ แล้ว เรามีมนุษยศาสตร์ของเรา เรามีศิลปกรรมศาสตร์ของเรา เพียงแต่เราไม่เรียกมันว่าเป็นวิชาสังคมศาสตร์ วิชามนุษยศาสตร์ และวิชาศิลปกรรมแบบของตะวันตกเป็นพื้นฐานที่ดีที่เป็นอันดับ 2 ของเอเชีย อันดับ 7 ของโลก เวลาที่เราคิดจะทำอะไรอย่าไปคิดจากเกณฑ์ของประเทศอื่นอย่างเดียวนะ เช่น นานาประเทศล้วนนับถือแต่วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จึงทำให้เราคิดว่ามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปศาสตร์เป็นวิชาการ มันเป็นวิชาชีพอีกไม่นานก็คงหมดไปจากโลกนี้ แต่จริง ๆ แล้วประเทศเราเป็นประเทศด้านเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ เศรษฐกิจทางศิลปวัฒนธรรม ที่จะนำมาซึ่งลักษณะเดิมของไทย เราเอามาใช้ได้เป็นอย่างดี ผมคิดว่าคนที่ทำงานทางด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ต้องมองไม่เห็นตรงนี้ งานวิจัยควรจะต้องพูดในโอกาสที่ US News & Vertigo รายงานว่าประเทศไทยเป็นประเทศอันดับ 7 ของโลกทางวัฒนธรรม หากคำตอบให้กับคนไทยและคนทั้งโลกได้ว่า ไทยทำได้อย่างไร มีอะไรดี สังคมไทยทำไมจึงทำได้ มีอะไรดีในศิลปวัฒนธรรมไทย ตลอดจนการพัฒนาเติบโตได้อย่างไม่หยุดยั้ง เพราะศิลปะไทยเป็นศิลปะที่สร้างอยู่บนศิลปะท้องถิ่น ศิลปะของชาติพันธุ์ ศิลปะของภาคต่าง ๆ ศิลปะของครู แล้วก็มารวมเข้ากับศิลปวัฒนธรรมของจีน อินเดีย เขมร รวมเข้ากับศิลปวัฒนธรรมตะวันตกมาเนิ่นนานตั้งแต่สมัยอยุธยา ธนบุรี จนถึงรัตนโกสินทร์ ศิลปะไทยในแง่หนึ่งก็เป็นศิลปะโลกาภิวัตน์มานานแล้ว เราไม่มีศิลปะไทยที่แยกตัวเองออกจากโลกาภิวัตน์ แต่คนทั่วไปไม่ค่อยเข้าใจ ไม่ค่อยรู้สึก ผมคิดว่าเวลาที่เรাজัดงานวิจัย นอกจากการพูดถึงจำนวน paper แล้ว เราควรจะต้องหาหัวข้อวิจัยที่จะทำให้เกิดการวิจัยไปในทิศทางที่จะเป็นประโยชน์กับประเทศชาติ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งราชภัฏเชียงใหม่เป็นผู้จัดงาน เป็นประโยชน์อะไรกับล้านนา เป็นประโยชน์อะไรกับเชียงใหม่ ผมคิดว่าเรื่อง US News & Vertigo มันบอกอะไรได้มากมาย ในปัจจุบันการลงทุนทางวิทยาศาสตร์จำนวนมากนั้น ก็ปรารถนาที่จะเห็นดอกผล แล้วก็เริ่มมีดอกผลเช่นที่เราเห็นแต่ที่ไม่ได้ลงทุนมากพอ คือ การลงทุนด้านวิชาการทางศิลปศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ บ่งบอกว่ามีพื้นฐานเดิมที่ดีอยู่ เพียงแต่เราจะต้องไปศึกษาในเรื่องที่ควรที่จะศึกษา ซึ่งเรื่องที่เราควรที่จะศึกษาเป็นอย่างดีก็คือ การที่ประเทศไทยเราขึ้นเป็นมรดกโลกได้เป็นอันดับ 2 ของเอเชีย ผมคิดว่าควรนำความรู้ทางสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ มาตอบคำถามนี้ สาเหตุที่เราไม่ค่อยมีงานประเภทอย่างที่ผมเสนอในตอนต้น อาจจะเป็นเพราะว่าเรารับเอาความรู้ กระบวนทัศน์ทฤษฎีของสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปศาสตร์แบบตะวันตกเข้ามา บางทีผมคิดว่ามากเกินไปจนดูเหมือนเป็นการ Import สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปศาสตร์ของตะวันตก ผมจงใจที่ใช้คำว่า Import เพื่อจะให้พวกเราได้คิด ส่วนใหญ่เราไม่ค่อยได้คิดว่าเรา Import เราคิดว่านักปราชญ์นักวิชาการบัณฑิตชาวต่างชาติที่เก่ง ๆ เราชื่นชอบแล้วก็รับเข้ามาเลย จึงอยากจะใช้คำว่า Import เข้ามา แล้วก็งานสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ของเราก็ไม่ค่อยได้ทำทดแทนการนำเข้า ซึ่งขออนุญาตใช้ภาษาทางเศรษฐศาสตร์ที่เรียกว่า Import Substitution เราถนัดในการ Import แต่ไม่ค่อยได้ทดแทนการ Import หรือไม่ค่อยได้ทดแทนการนำเข้า ในทางเศรษฐศาสตร์คงทราบว่าเป็นประเทศหนึ่งจะพัฒนาไปด้วยการ Import สินค้าจากประเทศอื่น ๆ ตลอด

เป็นไปได้ เราจะต้องทดแทน จะต้องมียุทธศาสตร์ในประเทศที่ทดแทนการนำเข้า Import ในทางเศรษฐกิจ ผมคิดว่าสังคมศาสตร์มนุษยศาสตร์และศิลปศาสตร์ของไทยจะต้องพยายามผลิตงานที่ทดแทนการนำเข้าสินค้าของประเทศตะวันตก เราจะต้องผลิตคนที่จะมาทดแทน แม้อาจจะทดแทนไม่ได้ดีทั้งหมดหรือไปแข่งขันกับประเทศที่ส่งงานนี้มาให้กับเราเพราะเขาเก่งกว่าเรามากแล้ว แต่เราจะต้องสามารถเอาความรู้ความคิดของเขาอธิบายอะไรบางอย่างที่เจ้าของความคิดไม่ได้คิด เช่น เศรษฐกิจพอเพียง มีนักคิดชาวต่างชาติที่คิดถึงเศรษฐกิจพอเพียงเหมือนกัน แต่ทำไมค่อยมากนัก เพราะเศรษฐกิจต่างชาติถูกครอบงำด้วยความคิดแบบนีโอคลาสสิก การค้าขายจะเน้นที่สังคมโลกทั้งหมด จะต้องประสานเป็นเนื้อเดียวกันทำให้ประเทศจะต้องอยู่เป็นตัวใครตัวมันมากขึ้น ถึงจะมีเงินซื้อวัคซีนมาได้ ถึงจะมีเงินซื้อเปียร์ แต่ในยามที่เกิดปัญหาจะต้องช่วยตัวเองเป็นหลัก ยึดเอาเศรษฐกิจที่แท้จริงเป็นหลัก ไม่ได้ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง เราจะต้องทำเศรษฐกิจพอเพียงให้ขึ้นสู่ระดับทฤษฎีให้ได้ ต้องสามารถทดแทนการนำเข้าทฤษฎีนีโอคลาสสิก ผมอยากจะส่งเสริมให้พวกเรามีนักเศรษฐศาสตร์ที่คิดเศรษฐศาสตร์แบบของเรา อาจจะไม่ใช่แบบไทยอย่างเดียว เศรษฐกิจแบบตะวันออก เศรษฐกิจแบบจีนที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ก็ได้ไม่เป็นไปตามตำราของอดัม สมิธ และก็ได้ไม่เป็นไปตามตำราของใคร เศรษฐกิจที่สร้างจากประสบการณ์ที่เป็นจริง เช่น ประเทศจีนจะใช้คำว่าประเทศจีนเป็นสังคมนิยมที่มีลักษณะประชาชนชาติจีน คือทำแบบจีนจริงแล้ว ก็ทำได้สำเร็จจนเวลานี้เป็นมหาอำนาจอันดับ 2 ของโลก ด้วยว่าการที่เขาคิดในเชิงสังคมศาสตร์คิดในเชิงเศรษฐศาสตร์แบบที่ผมเรียนเป็นตัวอย่า เขาทดแทนการนำเข้า เขาไม่ได้ดูงานของ อดัม สมิธ แต่เขาคิดว่าจะต้องเอามาประยุกต์กับสังคมจีน จะต้องเข้าใจสังคมจีนให้มาก แล้วก็รู้บางอย่างที่ดีของอดัม สมิธ รู้บางอย่างที่ดีของเขา ผมคิดว่างานสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์และศิลปศาสตร์ต้องพยายาม Export ความรู้ออกไปให้ประเทศเพื่อนบ้านและนานาชาติอารยประเทศของโลกด้วย มันยากแต่คิดว่าความเป็นเลิศทางวิชาการจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้งบวิจัยให้การสนับสนุน ให้กำลังใจคนที่ จะ Import ความรู้ของตะวันตกและ Export ความรู้ของนักวิชาการไทยไปให้นานาชาติอารยประเทศทั้งหลายได้รับรู้

ขอพูดถึงเรื่องมรดกทางวัฒนธรรมไทยที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นว่า ประเทศไทยเป็นอันดับ 2 ของเอเชีย และเป็นอันดับ 7 ของโลก ศิลปะไทย มนุษยศาสตร์ของไทยและวัฒนธรรมของไทยได้รับการยอมรับจากนานาชาติอารยประเทศ แต่เราเอามาสร้างใหม่ให้มันเป็นแบบที่สร้างสรรค์ มีทั้งแบบไทยที่เป็นระดับพื้นฐาน เช่น อาหารไทย มวยไทย นวดไทย การบริการด้วยน้ำใจจิตน้ำใจแบบไทย ความงามแบบไทยล้วนแต่เป็นมนุษยศาสตร์ ศิลปกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์หลากหลายส่วนในสังคม เป็นเกียรติภูมิสูงเด่นของประเทศ คนไทยเกิดความภูมิใจว่าประเทศไทยมีของดี แต่งานทางมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์และศิลปะสมัยใหม่ที่มีอยู่ในประเทศไทยทางด้านนี้นั้นน้อยเกินไป เพราะฉะนั้นผมขออนุญาตใช้คำว่า Import, Export, Import substitution กับวิชาการทางสังคมศาสตร์วิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์ เพื่อเป็นกระจกให้เราได้คิด นักวิชาการบางคนเก่งมาก แต่ตลอดทั้งชีวิตไม่เคยให้ความรู้อะไรแก่นานาชาติ บางคนเก่งมากแต่ไม่เคย Import ความคิดอะไรของทางสังคมศาสตร์มนุษยศาสตร์และศิลปกรรมศาสตร์ได้เลย คนที่เรายกย่องชมเชยมักจะเป็นคนที่มีความรู้ แง่คิดใหม่ ๆ ข้อวิพากษ์วิจารณ์ใหม่ ๆ ของตะวันตกที่นำมาใส่ในสังคมไทย แล้วเราก็ชื่นชมกัน แต่ผมอยากจะเรียกร้องพวกเราในวงการณ์นี้ เพื่อให้ไปไกลกว่านั้น

ว่าต้องมีทิศทาง ไม่ใช่ต่างคนต่างทำตามความถนัดของตน ผมขออนุญาตแนะนำว่า ทำอย่างไรที่จะเพิ่มงานทางสังคมศาสตร์มนุษยศาสตร์และศิลปศาสตร์ และทำอย่างไรที่จะทำให้งานทางด้านสังคมศาสตร์มนุษยศาสตร์และศิลปศาสตร์เราไปได้ไกล เรื่องนี้เข้ามาเมื่อ 30 ปีที่แล้ว เป็นเรื่องที่ค่อนข้างจะทำได้ยาก เพราะว่าฝรั่งยังไม่ได้เชื่อถือชาติตะวันตก ไม่ได้นับถือประเทศที่เคยเป็นเมืองขึ้นของเขา แต่ปัจจุบันนี้โลกเปลี่ยนไป ประเทศที่เคยตกเป็นเมืองขึ้นของฝรั่งเช่นจีน ประเทศที่เคยเป็นเมืองขึ้นของฝรั่งเศสเช่นอินเดียน ประเทศเกาหลีที่เป็นเมืองขึ้นของญี่ปุ่น แล้วก็ประเทศในเอเชียที่เคยเป็นเมืองขึ้นของฝรั่งเศส ปัจจุบันประเทศที่เคยตกเป็นเมืองขึ้นเหล่านี้กำลังไล่ล่าประเทศตะวันตกในทางความเจริญ โลกในอนาคตจะไม่เป็นของตะวันตกอย่างเดียวอย่างแน่นอน แต่จะเป็นโลกของตะวันตกตะวันออก และจะเป็นโลกของทุกทวีป ไม่ใช่โลกของยุโรปและอเมริกาเท่านั้น จึงอยากให้ชาวสังคมศาสตร์มนุษยศาสตร์ศิลปศาสตร์ในประเทศไทย พึงตระหนักในข้อนี้ อีกประเด็นหนึ่งที่อยากจะฝากเอาไว้เป็นแง่คิด คือ สังคมศาสตร์มนุษยศาสตร์และศิลปศาสตร์มีหลายระดับ แต่ละระดับบางที่ไม่เหมือนกัน เราทำเรื่องสังคมศาสตร์มนุษยศาสตร์และศิลปศาสตร์ก็จริง บางท่านบางสำนักมีสิ่งที่เรียกว่า ศิลปะท้องถิ่น ความคิดท้องถิ่น วัฒนธรรมท้องถิ่น แต่ว่าบางสำนักก็ยังไม่ค่อยได้ตระหนักว่าศาสตร์ของตนสามารถประยุกต์เข้ากับระดับของสังคมได้ เราไม่ควรที่จะทำแต่ศิลปะแห่งชาติ แล้วทิ้งศิลปะท้องถิ่น เรามักจะคิดว่าศิลปะท้องถิ่นเป็นเพียงส่วนย่อยของศิลปะระดับชาติ อันนี้ผมไม่เห็นด้วย ศิลปะท้องถิ่นหลายเรื่องสำคัญมาก สำคัญไม่แพ้ศิลปะแห่งชาติ และถ้าคิดให้ลึกซึ้ง ศิลปะท้องถิ่นบางครั้งเป็นส่วนหนึ่งของศิลปะที่เรียกว่าศิลปะคลาสสิก เช่นศิลปะทวารวดี ศิลปะเขมร ซึ่งมีอยู่ทั่วประเทศ เพียงแต่จุดที่ชัดที่สุดบางที่อยู่นอกกรุงเทพฯ เช่น ตำบลศรีเทพ เป็นอารยธรรมที่ยิ่งใหญ่มาก แต่ศรีเทพเป็นเพียงอำเภอหนึ่งของจังหวัดเพชรบูรณ์ มีข้อเสนอว่าศรีเทพเก่าเป็นที่มาที่สำคัญของลพบุรี และลพบุรีเป็นที่มาของอยุธยา ฉะนั้นเชื่อว่าศิลปะท้องถิ่นจะไม่สำคัญ ใช้ว่าประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจะไม่สำคัญ แต่ศิลปะท้องถิ่นสืบต่อเนื่องมาจนกลายเป็นต้นร่างของทวารวดี แล้วก็ศิลปะทางด้านประวัติศาสตร์ท้องถิ่นที่สืบต่อเนื่องมาจนกลายเป็นประวัติศาสตร์ชาติไทย ผมอยากจะทำให้การศึกษาเชิงลึกไปเลย เป็นทั้งการศึกษาด้วย เป็นทั้งการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นไปด้วย เช่น ตำบลศรีเทพอยู่ในจังหวัดเพชรบูรณ์ อาจจะเป็นความรับผิดชอบของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ที่อยู่ในพื้นที่นั้น รับผิดชอบศึกษาหรือสร้างเป็นหลักสูตรศึกษาต่อเนื่อง หรือขอความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยที่มีวิชาโบราณคดีดี ๆ หรืออาจจะตั้งวิชาโบราณคดีของตนเองขึ้นมาก็ยังได้ โบราณคดีของมหาวิทยาลัยราชภัฏก็จะเป็นโบราณคดีที่ค่อนข้างต่างจากโบราณคดีของมหาวิทยาลัยที่มีอยู่แล้ว เวลานี้อาศัยความได้เปรียบที่อยู่ใกล้ชิดกับสถานที่จริงที่จะสามารถสร้างโบราณคดีที่เป็นทั้งระดับท้องถิ่น แต่ขณะเดียวกันก็เป็นระดับที่นำไปสู่การเกิดเป็นชาติ แล้วก็โบราณคดีที่มากกว่าชาติ มากกว่าท้องถิ่น เป็นโบราณคดีที่เรียกว่า ภูมิศึกษาของศรีเทพทวารวดี ซึ่งโบราณคดีแบบทวารวดีก็แพร่ขยายไปอีกหลาย ๆ ประเทศหลาย ๆ ภาวในประเทศไทยมีความหมายและมีคุณค่าที่ลึกซึ้งมาก ขอยกตัวอย่างอีกกรณี ผมว่าราชบุรีก็มีอะไรดีเช่นกัน ราชบุรีมีวัดখনอนหนึ่งใหญ่ที่สวยงามมาก มีภาพวาดโบสถ์และวิหารที่งดงามมาก ตัวผมเองซึ่งเดิมไม่ได้สนใจศิลปะไทยเท่าไร แต่พอไปเห็นก็รู้สึกชอบมาก ตั้งแต่นั้นมาผมก็ชอบดูภาพผนังกำแพงภายในโบสถ์และวิหารหลาย ๆ ที่ เพราะฉะนั้นผมคิดว่า แทนที่จะสนใจแค่เพียงการมีส่วนร่วมของ

ประชาชน หรือความพึงพอใจที่ประชาชนได้รับจากนโยบายของรัฐบาล ผมว่าน่าจะต้องไปสนใจในเรื่องที่เป็นแก่นเป็นพื้นฐานให้มาก เราจะได้เก่งจริง ๆ เก่งในสิ่งที่มีประโยชน์กับพื้นที่ของเรา และเก่งกับสิ่งที่มีประโยชน์ต่อประเทศชาติอย่างแท้จริง

ต่อไปขอพูดถึงการขับเคลื่อนนโยบายด้านสังคมศาสตร์มนุษยศาสตร์และศิลปศาสตร์ของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ว่าด้วยสิ่งที่เรียกว่า “TASHA” ซึ่งทำมาหลายเดือนแล้ว เป็นชื่อที่ถอดมาจากชื่อภาษาอังกฤษ (Thailand Academy of Social Sciences, Humanities and Arts) แปลเป็นภาษาไทยได้ว่า วิทยาลัยด้านสังคมศาสตร์มนุษยศาสตร์และศิลปศาสตร์ โดยนำตัวย่อมาเขียนได้คำว่า “ธัชชา” ซึ่งมีความหมายในภาษาไทย แปลว่า สิ่งที่ดีงาม ฉะนั้นจึงเรียกว่า วิทยาลัยด้านสังคมศาสตร์มนุษยศาสตร์และศิลปศาสตร์ ที่ประกอบด้วย สถาบันสุวรรณภูมิศึกษา สถาบันโลกคดีศึกษา สถาบันเศรษฐกิจพอเพียง สถาบันพิพิธภัณฑศิลป์แห่งชาติ และสถาบันช่างศิลป์ท้องถิ่น เป็นการลงทุนครั้งใหญ่ของชาติอีกครั้งหนึ่ง แบบที่เราเคยลงทุนด้านเศรษฐกิจ แบบที่เราเคยลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน แต่ว่าครั้งนี้เราจะพยายามลงทุนทางวัฒนธรรม เป็นส่วนที่กระทรวงทำและได้รับงบประมาณที่ไม่ได้มากมายอะไร แต่สิ่งที่มีค่าที่สุดในกระทรวงก็คือ สมอและหัวใจของพวกเรา ซึ่งมีอยู่มากมั่งที่มีอยู่ในสถาบันที่มหาวิทยาลัยราชภัฏมากมายเป็นพิเศษ ผมจึงมีความเชื่อมั่นว่า การที่เราทำเรื่องนี้ เราต้องเดินด้วยขา 2 ข้างของเรา ไม่ได้มีแค่ขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรามีขาเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ด้วย เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ที่สำคัญ คือ สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ศิลปะ ศิลปกรรม ศิลปศาสตร์ ฉะนั้นหากพูดถึงสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์และศิลปศาสตร์ เรามักติดคิดอย่างหนึ่งว่าเป็นสิ่งที่ไม่ค่อยมีประโยชน์กับชีวิต ไม่ค่อยมีประโยชน์กับเศรษฐกิจ ไม่ค่อยมีประโยชน์กับการพัฒนาประเทศ มีไว้เพียงแค่ว่าทำให้เราเข้าใจประเทศมากขึ้น ก็ทำให้เราเห็นปัญหาของประเทศในทางสังคม อันนี้ผมคิดว่าเป็นการพูดที่จริงแต่ว่าไม่ครบถ้วน เพราะสังคมศาสตร์มนุษยศาสตร์และศิลปศาสตร์สามารถสร้างประเทศ แต่ต้องทำวิจัยเผยแพร่วิจัยเขียนตำรา หรือสิ่งใด ๆ ที่จะทำให้คนเกิดความรักและความภูมิใจในประเทศในถิ่นของเรา เวลานี้โลกไม่รู้หรอกว่าเรามีมรดกทางวัฒนธรรม เรามีสังคมที่ดีงาม มีประเพณีขนบธรรมเนียมที่ทำให้ทุกสิ่งทุกอย่างต่อยอดขึ้นมาได้จากของเก่าอย่างไม่หยุดยั้ง เราเป็นชาติอนุรักษ์ในความหมายที่ว่า ของเก่าก็เก็บ ของใหม่ก็สร้าง ของเก่าที่ไม่ทำลาย แต่ต่อยอดของเก่า ของเก่าที่ไม่ดีเราก็เลิก ของใหม่ที่ยังไม่แน่ใจเราก็ระมัดระวัง แต่เราก็ต้องทดลองกับของใหม่อยู่เรื่อย ๆ แต่ของใหม่ที่จะมั่นคงได้ ก็ต้องตั้งอยู่บนยอดของเก่า จึงจะมั่นคงของใหม่ที่อยู่บนสุญญากาศเป็นของใหม่ที่สักรักก็จะพังทลายลง ชาติไทยเราเป็นชาติอนุรักษ์ในช่วงความหมายบวกมาแต่อดีตจนถึงทุกวันนี้ เราจึงได้รับเป็นอันดับ 7 ของโลกในทางมรดกทางวัฒนธรรม เพราะฉะนั้นก็จะทำในเรื่องนี้ผ่านสถาบันที่ผมได้กล่าวไว้ และได้ทำ MOU กับหลายมหาวิทยาลัยประมาณ 20-30 แห่งที่จะผลักดันสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ศิลปศาสตร์ไปด้วยกัน ทั้งอีกไม่กี่วันข้างหน้า เราก็จะเสวนาวิชาการ เรื่องสุวรรณภูมิกับความท้าทายใหม่ ผู้ที่จะมาพูดมาให้แง่คิดข้อคิดเห็น ก็คือ ท่านอาจารย์ศรีศักร วัลลิโภดม คุณหมอบัญชา พงษ์พานิช แล้วก็ยังมีอีก 2-3 ท่าน รวมทั้งตัวผมด้วย ลองติดตามฟังดู เพราะอาจจะเกิดไอเดีย หรือจะศึกษาเรื่องสุวรรณภูมิ อันนี้ก็จะเขียนได้เยอะ ถ้าเราไปทำเรื่องทวารวดี ละโว้ เขมร หรือศรีวิชัย ประวัติศาสตร์ไทยอาจก็จะย้อนหลังไปอีก 300 - 500 ปี คนไทยที่อยู่ใน

ประเทศไทยในอดีตสมัยนั้น ยังไม่ได้เป็นชนชั้นปกครอง คนที่ปกครองเป็นมอญเขมรเป็นหลัก เราควรศึกษาประวัติศาสตร์ย้อนหลังด้วยหลักฐาน อาจจะใช้วิทยาศาสตร์สมัยใหม่พิสูจน์หลักฐานที่ตามองไม่เห็น เช่น ใช้กระบวนการวิเคราะห์ DNA ใช้วิธีการวิเคราะห์ภาพถ่ายจากดาวเทียม หรือใช้ดาวเทียมฉายรังสีทะลุพื้นไปก็จะรู้ว่าใต้พื้นที่เราอยู่ทุกวันนี้ 5 เมตร 10 เมตร 20 เมตร เคยมีร่องรอยของเมืองโบราณอยู่อย่างไรบ้าง บวกกับการที่เรามีหลักฐานอยู่ในวันนี้เรื่องสุวรรณภูมิ คือมีลูกปัดที่ย้อนยุคไปตั้ง 2-3 พันปี จำนวนมากเต็มคาบสมุทร แล้วก็อยู่ในภาคกลางเราก็มี บริเวณที่น้ำทะเลขึ้นไปถึงจะพบลูกปัดโบราณ ก็แปลว่าประวัติศาสตร์ของประเทศไทยจะย้อนหลังไปถึง 2000-2500 ปี อีกทั้งเราเป็นอารยธรรมมาตลอด เราไม่ใช่บ้านป่าเมืองเถื่อน เราไม่ได้มีประวัติศาสตร์ถึงแค่สมัยพ่อขุนรามคำแหง แต่เรามีอารยธรรมในสมัยทวารวดีศรีอยุธยา ศรีวิชัยเราก็มี และก็มีความเจริญตั้งแต่สมัยสุวรรณภูมิ ในความเข้าใจของเราเวลานี้ส่วนใหญ่ยังไม่ใช่คนไทยยังเป็นมอญเขมรและอื่น ๆ เป็นหลัก แต่บางคนก็บอกว่ามีอยู่แล้ว แต่เป็นส่วนน้อยมีไม่มากเหมือนสมัยทวารวดี ศรีวิชัย และก็เขมรมีไม่มากเหมือนตอนที่เรามีรัฐไทยเกิดขึ้น 700 ปีที่แล้ว เมืองพะเยา เชียงราย เชียงใหม่ รามคำแหงสุโขทัย ต่อมาก็ไปอยุธยา อันนี้เป็นประวัติศาสตร์ประเทศไทย ประวัติศาสตร์ชนชาติไทยเป็นหลัก ผมไปประเทศตุรกีด้วยความเข้าใจแบบที่มีอยู่ตอนนั้น ก็เข้าใจว่าจะไปดูอารยธรรม ดูประวัติศาสตร์ ดูโบราณสถานของอิสลาม ประวัติตุรกีเป็นประเทศมุสลิม แต่ว่าเมื่อผมไปถึงกลับพบว่า ตุรกีก่อนที่จะมีมุสลิม มีโรมันตะวันออก ก่อนที่จะมีโรมันตะวันออกมีโรมันทั้งหมด มีหลักฐานประวัติศาสตร์ มีโบราณสถาน มีซากโบราณสถานที่เหลืออยู่ในประเทศตุรกีทุกวันนี้มากมาย ประวัติศาสตร์ตุรกีทุกวันนี้เขียนเริ่มตั้งแต่ยุค 2500 ปีที่แล้วไล่มาเรื่อย ๆ ไม่ต้องไปถึง 5000 ปี ไปถึงแค่ 2500 ปีได้ถือว่าสุดยอด ทั้งหมดที่กล่าวมานั้น อยากให้คุณค่าของประเทศไทยสูงขึ้นมา มีวัฒนธรรมที่คนทั้งโลกตอนนี้ยังไม่ค่อยรู้ คือ อารยธรรมสุวรรณภูมิ เราจะทำให้อารยธรรมสุวรรณภูมิเป็นที่รับรู้ของโลกในเวลาที่ไม่นานนัก ขึ้นอยู่กับการทำงานของเรา รวมทั้งการทำงานของ “ธัชชา” โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำงานของสถาบันสุวรรณภูมิศึกษา ที่มีท่านนายแพทย์บัญชา พงษ์พานิช และท่านอาจารย์ศรีศักร วัลลิโภดม เป็นผู้นำ

ผมใช้เวลามาพอสมควรในการคุยกับพวกเราในวันนี้ เป็นการชักชวนให้ท่านคิด ท่านจะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยนั้น ก็นำไปพิจารณากัน สำหรับแนวคิดของผมทางฝ่ายที่จัดสรรทุนวิจัยให้ ก็รับมาเป็นแนวในการจัดสรรทุนและให้ความสำคัญกับสังคมศาสตร์มนุษยศาสตร์และศิลปกรรมศาสตร์ อีกทั้งขอให้การอภิปรายการเสวนาการแลกเปลี่ยนภูมิปัญญากันในวันนี้จึงเป็นผลสำเร็จ ขอให้ประเทศไทยของเราเจริญไปอย่างมั่นคงด้วยมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์และศิลปศาสตร์ ศาสนานี้ก็ถือว่าเป็นมนุษยศาสตร์ได้เช่นกัน ขอจบการบรรยายเพียงเท่านี้ ขอบพระคุณครับ

กำหนดการประชุมวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ระดับชาติ ครั้งที่ 1
หัวข้อ “การขับเคลื่อนพหุวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน”

วันที่ 9 - 10 กันยายน 2564

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
แบบออนไลน์ (Online Presentation) ด้วยโปรแกรม ZOOM Cloud Meetings

วันพฤหัสบดี ที่ 9 กันยายน 2564

- 08.00 – 09.00 น. ลงทะเบียน แบบออนไลน์ (Online Presentation)
ด้วยโปรแกรม ZOOM Cloud Meetings
- 09.00 – 09.10 น. กล่าวรายงานการจัดประชุม
โดย รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา สะสอง
คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
- 09.10 – 09.20 น. กล่าวต้อนรับ
โดย รองศาสตราจารย์ ดร.ชาตรี มณีโกศล
รักษาราชการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
- 09.20 – 09.30 น. กล่าวเปิดงาน
โดยประธานในพิธี ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.เอนก เหล่าธรรมทัศน์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
- 09.30 – 10.00 น. การบรรยายพิเศษ เรื่อง “นโยบายในการขับเคลื่อนพหุวิทยาการ
ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน”
โดย ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.เอนก เหล่าธรรมทัศน์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
- 10.00 – 11.00 น. การบรรยายพิเศษ เรื่อง “แนวทางการประยุกต์ใช้พหุวิทยาการ
ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เพื่อพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน”
โดย ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.มนัส สุวรรณ ราชบัณฑิต
- 11.00 – 12.00 น. การบรรยายพิเศษ เรื่อง “ยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนงานวิจัยและนวัตกรรม
ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เพื่อพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน”
โดย ดร.วิภารัตน์ ดีอ่อง ผู้อำนวยการสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ
- 12.00 – 13.00 น. พักรับประทานอาหารกลางวัน
- 13.00 – 16.30 น. การนำเสนอผลงานวิจัยแบบบรรยาย (Oral presentation)
การนำเสนอผลงานวิจัยแบบโปสเตอร์ (Poster presentation)

การประชุมวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ระดับชาติ ครั้งที่ 1
หัวข้อ “การขับเคลื่อนพหุวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน”

วันที่ 9 - 10 กันยายน 2564

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
แบบออนไลน์ (Online Presentation) ด้วยโปรแกรม ZOOM Cloud Meetings

หน่วยงานร่วมจัดการประชุมวิชาการ

เจ้าภาพหลัก : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

เจ้าภาพร่วม : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
วิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้
คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ประธานกรรมการ

รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา สะสอง คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

คณะกรรมการอำนวยการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ธีรพร จาดยางโทน	รองคณบดีฝ่ายวิชาการและงานวิจัย
อาจารย์ ดร.เสกสรร ท้าวทุมมา	รองคณบดีฝ่ายพัฒนานักศึกษา วางแผน และประกันคุณภาพการศึกษา
อาจารย์นิมิต วุฒิอินทร์	รองคณบดีฝ่ายบริหารและบริการชุมชน
อาจารย์ ดร.สุรสิงห์ แสงโสด	ผู้อำนวยการสำนักงานจัดการศึกษาทั่วไปและ ศิลปวิทยาศาสตร์
นางสาวพัชร์พิมล สมบัติใหม่	รักษาการหัวหน้าสำนักงานคณบดี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

คณะกรรมการจัดงานประชุมวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ระดับชาติ ฝ่ายต่าง ๆ

ตามคำสั่งคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ที่ 86/2564 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการประชุมวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ระดับชาติ หัวข้อ “การขับเคลื่อนพหุวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน”

บรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา สะสอง คณะบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

คณะกรรมการในกองบรรณาธิการ (ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก)

1. ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.สิทธิ บุตรอินทร์	17. รองศาสตราจารย์ ดร.พูนชัย ปันนียะ
2. ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์	18. รองศาสตราจารย์ ดร.เทพประวิณ จันทร์แรง
3. ศาสตราจารย์เกียรติคุณปรีชา เกาทอง	19. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ระวี จันทร์ส่อง
4. ศาสตราจารย์ ดร.อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์	20. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิทยา ทองดี
5. ศาสตราจารย์ ดร.บุษกร บินทสันต์	21. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล พรหมกุล
6. ศาสตราจารย์ ดร.ณัชชา พันธุ์เจริญ	22. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐา ทรัพย์เย็น
7. ศาสตราจารย์ ดร.เทิดชาย ช่วยบำรุง	23. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประทีป พิฆทองกลาง
8. รองศาสตราจารย์ ดร.ภูมิ โชคเหมาะ	24. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ พรหมดี
9. รองศาสตราจารย์ ดร.อัชกรณ วังศรีปรีดี	25. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วินิจ ฝาเจริญ
10. รองศาสตราจารย์ ดร.ธัชเฉลิม สุทธิพงษ์ประชา	26. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศักราช ฟ้าขาว
11. รองศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมชัย ปัญญาดี	27. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมหวัง แก้วสุฟอง
12. รองศาสตราจารย์ ดร.อภิรมย์ ศรีดาคำ	28. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สยาม ราชวัตร
13. รองศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ มีสุวรรณ	29. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.แสง แสนบุตร
14. รองศาสตราจารย์ ดร.วิโรจน์ อินทนนท์	30. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ตระกูล ชำนาญ
15. รองศาสตราจารย์ ดร.ปรุทม์ บุญศรีตัน	31. อาจารย์ ดร.พิสิษฐ์ โคตรสุโพธิ์
16. รองศาสตราจารย์ ดร.ชรินทร์ มั่งคั่ง	32. อาจารย์ ดร.เอกอมร เอี่ยมศิริรักษ์

คณะกรรมการในกองบรรณาธิการ (ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน)

1. ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.มนัส สุวรรณ	7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภฤกษ์ ธาราพิทักษ์วงศ์
2. รองศาสตราจารย์ ดร.วีระศักดิ์ สมยานะ	8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนิดา สัตโยภาส
3. รองศาสตราจารย์รังสรรค์ จันตะ	9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชุตินันต์ สะสอง
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมาน พูแสง	10. อาจารย์ ดร.ชาญ ยอดและ
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุวัติ ศรีแก้ว	11. อาจารย์ ดร.วรจิตต์ เศรษฐพรรค
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลณัฐ พลวัน	

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะ ภาคบรรยายและภาคโปสเตอร์

1. ศาสตราจารย์เกียรติคุณ.ดร.ปิยะวัติ บุญ-หลง	13. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุโข เสมมหาศักดิ์
2. รองศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ แสงทอง	14. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทินันท์ ชื่นชม
3. รองศาสตราจารย์ ดร.ปรุทม์ บุญศรีตัน	15. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศักราช ฟ้าขาว
4. รองศาสตราจารย์ ดร.ชรินทร์ มั่งคั่ง	16. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วนศักดิ์ ผดุงเศรษฐกิจ
5. รองศาสตราจารย์ ดร.ขวัญชีวัน บัวแดง	17. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐา ททรัพย์เย็น
6. รองศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมชัย ปัญญาดี	18. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประกอบศิริ ภักดีพิณีจ
7. รองศาสตราจารย์ ดร.วศิน ปัญญาอุตรระกูล	19. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ระวี จันท์ส่อง
8. รองศาสตราจารย์ ดร.อภิรมย์ ศรีดาคำ	20. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดุขมู รังษีชัชวาล
9. รองศาสตราจารย์สนิท สัตโยภาส	21. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมชัย ไชยชมภู
10. รองศาสตราจารย์นราวัลย์ พูลพิพัฒน์	22. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล พรหมกุล
11. รองศาสตราจารย์ศรีวิไล พลมณี	23. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วินิจ ผาเจริญ
12. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภฤกษ์ ธาราพิทักษ์วงศ์	24. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประทีป พิษทองกลาง

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษาบรรณาธิการ

บรรณาธิการ

สำนักงาน

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

คณะกรรมการบริหารคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

รองศาสตราจารย์ ดร.สัณญา สะสอง

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

202 ถนนช้างเผือก ตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50300

โทร 0 5388 5700 Fax. 0 5388 7509

เว็บไซต์ <http://www.human.cmru.ac.th>

บทความทุกบทความที่ตีพิมพ์ได้รับการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ ทศนะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏ
ในบทความของวารสารนี้ เป็นของผู้เขียนซึ่งมิใช่ความคิดเห็นของกองบรรณาธิการ
และไม่ใช้ความรับผิดชอบของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

สารบัญ

หน้า

สารบัญจากบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร. สัญญา สะสอง.....	A
ปาฐกถาพิเศษ “นโยบายในการขับเคลื่อนพหุวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน” โดย ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.เอนก เหล่าธรรมทัศน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.....	B
กำหนดการประชุมวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ระดับชาติ ครั้งที่ 1 หัวข้อ “การขับเคลื่อนพหุวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน” วันที่ 9 - 10 กันยายน 2564	C
รายชื่อคณะกรรมการในกองบรรณาธิการ (ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก).....	D
รายชื่อคณะกรรมการในกองบรรณาธิการ (ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน).....	D
รายชื่อคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะ ภาคบรรยายและภาคโปสเตอร์.....	E
การนำเสนอผลงานแบบบรรยาย (Oral Presentation)	
PANEL 1 ด้านสังคมศาสตร์ประยุกต์ การจัดการสารสนเทศ ภูมิศาสตร์และภูมิสารสนเทศ (S)	
S001 การพัฒนาแบบวัดภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของธุรกิจร้านสะดวกซื้อ.....	1
โดย พลกฤต รักจุล, สถิต วงศ์แสนศรี	
S002 การปรับตัวของนักศึกษาในสถานการณ์โควิด 19 กรณีศึกษา : สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	21
โดย นันทพร สุทธิประภา, สุนิดา ทองโ	
S003 กระแสเงินสดสุทธิจากการดำเนินงานและความสามารถในการทำกำไร ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยหมวดธุรกิจการท่องเที่ยว และสันตนาการ.....	35
โดย ฉมพร มีชนะ, กัลยาณี ยุทธการ, ระริน เครือวรพันธุ์	
S005 พฤติกรรมการเรียนแบบออนไลน์และความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ของนักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ภายใต้สถานการณ์การระบาดของโรค COVID-19.....	47
โดย สุรชาติ พุทธิมา, ชโรชนีชัย ชัยมินทร์	
S006 การประเมินพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุทางถนน ด้วยวิธีการประเมิน ความหนาแน่นเชิงพื้นที่ บริเวณเขตนิคมอุตสาหกรรม 304 จังหวัดปราจีนบุรี.....	67
โดย สมลักษณ์ บุญณรงค์, ณิชญา สมมิตร, เขาวนาฏ กอโง้ง	

S007	การจัดทำฐานข้อมูลแผนที่ของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในจังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เพื่อการแสดงผลข้อมูลแผนที่บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต.....	88
	โดย รัชพล สัมพุทธานนท์, อ้นสุดาริ กันทะสอน	
S008	ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ในการวิเคราะห์พื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดน้ำท่วม ด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์: บทสังเคราะห์จากบทความวิจัย ในพื้นที่ประเทศไทย ปี พ.ศ. 2553-2564.....	108
	โดย วรวิทย์ ศุภวิมุติ, สุโข เสมมहाศักดิ์, ไบชา วงศ์ต๋อย, ปิยวดี นิลสนธิ	
PANEL 2 ศิลปกรรม การออกแบบ ดนตรี นาฏศิลป์ (A)		
A001	ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ และแมวในงานทัศนศิลป์.....	126
	โดย เพียงขวัญ คำหรุ่น	
A002	พัฒนาการของการประพันธ์เพลงในดนตรีล้านนา.....	140
	โดย สงกรานต์ สมจันทร์	
A003	กระบวนการสร้างสรรค์การแสดง ชุดพ็อนมหาบุญจุลกฐิน ถิ่นแม่แจ่ม.....	159
	โดย สุนิษา สุกีน	
A004	กระบวนการสร้างสรรค์การแสดง ชุดหลงลับแล.....	176
	โดย ชัชวิษณุ ใจหาญ	
A005	แรงบันดาลใจจากชีวิตประจำวันสู่บทเพลง เดลิ โลพี สำหรับไวโอลินหรือ.....	190
	โดย ธัญญ์ สังข์วิจิตร.....	
A006	เคเดนซ์ (จุดพักประโยคเพลง)	200
	โดย นันทกร พงศ์เลิศวุฒิ	
A007	การสร้างกลองบูชา: อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่	217
	โดย พรสวรรค์ จันทะวงศ์, นันทกร พงศ์เลิศวุฒิ	
A008	การศึกษาและรวบรวมองค์ความรู้วัฒนธรรมดนตรีล้านนาในจังหวัดเชียงใหม่.....	234
	โดย ทรงพล เลิศกอบกุล	
PANEL 3 ด้านพัฒนาชุมชน พัฒนาสังคม (C)		
C001	การจัดการความรู้ด้านการจัดการขยะในครัวเรือน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล หนองระเวียง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา.....	251
	โดย กนกพร ฉิมพลี, จารุกิตติ์ ไชยรด, วาสนา วงศ์ยิ้มย่อง	
C002	การค้ำมนุษย์: กระบวนการช่วยเหลือเหยื่อของรัฐไทยในประเทศเพื่อนบ้าน.....	264
	โดย กานต์สินี แก้วเพ็ง, วันชัย ธรรมสัจการ	

C003	แฟนโทเคน: กลไกการจับยึดข้อเสียบกับการผลิตมูลค่าเชิงอวัตุบนเครือข่ายบล็อกเชน.. 283 โดย ชีรพงศ์ เกตุมณี	
C004	ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง บ้านดอนโรง หมู่ที่ 8 อำเภอเชียรใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช..... 305 โดย ธณัฐกมล สุขราม, วันชัย ธรรมสังการ, ธิติพัทธ์ บุญปก	
C005	การวิเคราะห์ประสิทธิภาพการระบายอากาศด้วยลมธรรมชาติเพื่อวางผังแม่บท กรณีศึกษาโรงพยาบาลศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี..... 321 โดย สมลักษณ์ บุญณรงค์, ญาณิگانต์ รัตต์ศิริ, สายไหม มณีพงษ์	
C006	การพัฒนารูปแบบการสอนที่พัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ ระดับประถมศึกษา พื้นที่เครือข่ายอุดมศึกษาภาคกลางตอนล่าง จังหวัดสมุทรสาคร..... 341 โดย มินตรา ศักดิ์ดี, ศิราณี ศรีกนก	
C007	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา: การพัฒนาชุมชนบนฐานความร่วมมือ ที่ทำทนาย..... 359 โดย สมเกียรติ อินทสิงห์, ชูชีพ พุทธประเสริฐ, ถนัด บุญชัย, ชาตรี มณีโกศล	
C008	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกับชุมชนบ้านวัวลาย จังหวัดเชียงใหม่ 377 โดย ชลธิชา ทิพย์ดวงตา, นงลักษณ์ เขียนงาม, สมเกียรติ อินทสิงห์, เศรษฐภูมิ วรรณไพศาล	
C009	การพัฒนารูปแบบการนำความคิดสร้างสรรค์ไปพัฒนางานอาชีพ..... 393 โดย ททัยชนก โทสินธิติ, สราณีย์ สุทธิศรีปก	
C0010	การพัฒนาเครื่องดักจับแมลงวันสำหรับผู้ประกอบอาชีพขายเนื้อ..... 404 โดย ภัชชนก รัตนกรปริดา, วรพล หนูนุ่น, ศิริรัตน์ จุลกิจ, กฤษเนตร เกษสระ	
C0011	การประเมินผลการขับเคลื่อนพหุวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน..... 413 โดย สัญญา สะสอง, อนุรักษ์ จาดยางโตน, เสกสรร ทำวทุมมา, นิमित วุฒิอินทร์	
PANEL 4 ด้านประวัติศาสตร์ การท่องเที่ยวและการโรงแรม (T)		
T001	กระบวนการสร้างจิตสำนึกในการบริโภคสีเขียวของนักท่องเที่ยวในชุมชนบางไปไม้ อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี..... 423 โดย ปารณีย์ ศรีสวัสดิ์	
T002	การจัดการทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยชุมชนตำบลเกาะหมาก อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง..... 439 โดย สุธาสินี เพชรบรรจบ, ชลาธร จูเจริญ, นภสม สีนเพิ่มสุขสกุล	

PANEL 5 ด้านภาษาศาสตร์ ภาษาศาสตร์ประยุกต์ การสอนภาษาต่างประเทศ (L)

L001	Teaching English Grammar in Content-Based Instruction	455
	โดย Supath Kookiattukul, Wachiraporn Kijpoonphol, Tassana Sangwong	
L002	การพัฒนากิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้การจัดการเรียนรู้ แบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.....	469
	โดย กนายุทธ์ ตันเมฆ, อมรรัตน์ วัฒนาร	
L003	การออกเสียงพยัญชนะภาษาเกาหลี ㄹ [l] ในตำแหน่งพยัญชนะท้าย ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.....	483
	โดย ณัฐวุฒิ ลือดี, ประภารัตน์ ทองสัน, Cho Hyunjee	
L004	การประเมินความต้องการจำเป็นของครูในการได้รับการพัฒนาการจัดการเรียน การสอนภาษาอังกฤษเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์และแรงจูงใจ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดเชียงใหม่.....	499
	โดย วิณประภา เชิงเขาว, ศักดา สวาทยานันท์, น้ำผึ้ง อินทะเนตร, สมเกียรติ อินทสิงห์	
L005	ความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล (หลักสูตรใหม่ พ.ศ.2559) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก.....	514
	โดย พรชัย พรวิริยะกิจ	
L006	Students' English Reading Competence: Self-Evaluation.....	530
	โดย Pathamarat Nakanitanon, Worasiri Boonsue, Kuanhathai Kuadnok	

PANEL 6 ด้านรัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์และนิติศาสตร์ (AD)

AD001	ข้อสังเกตบางประการของแนวความคิดเกี่ยวกับความมั่นคงของมนุษย์.....	544
	โดย วรณทนี รุ่งเรืองสภากุล, สิทธิพร ภู่นริศ	
AD002	การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาทุนมนุษย์.....	564
	โดย เจนยุท ทั่งกลาง	
AD003	การสังเคราะห์งานวิจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ ตอนบน 1: การทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ.....	581
	โดย อัครวิทย์ ศาสนพิทักษ์, ศศิพงษ์ โคมลวานิช	
AD004	คุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.....	595
	โดย ฉัตรชัย สิ้นจ้อย, ศรีรัฐ โกวงศ์	
AD005	ปัญหาการใช้เทคนิคสืบสวนสอบสวนพิเศษในคดีลักลอบค้าไม้และสัตว์ป่า ในรูปแบบองค์กรอาชญากรรม.....	605
	โดย รณชัย คงไชย	

- AD006 มุมมองเชิงกฎหมายและอาชญาวิทยาในประเทศไทยต่อแนวทางการจัดการปัญหาของ
ร้านค้าออนไลน์บนเฟซบุ๊ก กรณีลูกค้าจองสินค้าแล้วไม่ชำระเงิน..... 622
โดย นิโรธรี จุลเหลา
- AD009 คุณภาพชีวิตการทำงานของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ในทัณฑสถาน จังหวัดปทุมธานี..... 637
โดย วรพต จันท์สคราญ, พงษ์ศักดิ์ เพชรสถิตย์, อนันต์ ธรรมชาลย์
- AD0010 กฎหมายการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการของภาครัฐที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
ของประเทศไทย 652
โดย วินัย ล้ำเลิศ, นิमित วุฒอินทร์, พีรพล สิมมา

PANEL 7 ด้านการสอนภาษาไทย ภาษาและวรรณคดี (TH)

- TH001 การจัดกิจกรรมพัฒนาการอ่านและเขียนภาษาไทย โดยใช้รูปแบบการสอนภาษาไทย
เพื่อการสื่อสารเบื้องต้น สำหรับกลุ่มชาติพันธุ์..... 667
โดย อีสริยาภรณ์ แสงปัญญา
- TH002 ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายของ ปองวุฒิ รุจิระชาคร พ.ศ. 2560-2562..... 678
โดย HU YING, จันท์สุดา ไชยประเสริฐ
- TH003 การใช้คำสแลงเพื่อเรียกขานเพื่อนสนิทของกลุ่มวัยรุ่น ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
ในจังหวัดเชียงใหม่..... 695
โดย อาทิตย์ ชาวคำ, พงศธร สุรินทร์
- TH004 ภาพสะท้อนครอบครัวคนไทยเชื้อสายจีนในละครโทรทัศน์ไทย พ.ศ. 2561-2562..... 714
โดย LI LING, รัชนิพร ศรีรักษา
- TH005 มโนอุปลักษณ์ผู้หญิงในสำนวนจีนและสำนวนไทย..... 731
โดย ปณิตตา ตียวุฒิโรจนกุล
- TH006 การประเมินความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะด้านการพูด
สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูในยุคดิจิทัล..... 750
โดย คณะณง อ่อนนาง, นพัต อัคราภรณ์, สุนีย์ เงินยวง, สมเกียรติ อินทสิงห์
- TH007 การศึกษาปัญหาการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศสำหรับนักศึกษาจีน..... 766
โดย ZHONG RULIN, วาริรัตน์ แก้วอุไร

PANEL 8 ด้านสังคมศึกษา พุทธศาสนศาสตร์ (SO)

- SO001 การพัฒนาแนวการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน
เพื่อส่งเสริมความตระหนักทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นในเด็กปฐมวัย..... 782
โดย ณิชฎกานต์ แน่พิมาย, เสาวภาคย์ สว่างจันทร์

SO002	การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมและ ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบย้อนกลับ.....	794
	โดย เบญจลักษณ์ พงศ์พัชรศักดิ์	
SO003	การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning.....	808
	โดย นฤมล คำปัญญา	
SO004	สภาพและปัญหาการจัดการกิจกรรมของนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.....	823
	โดย ภาสกร แห่งศักดิ์ศรี	
SO005	กระดาศไหว้: คติความเชื่อและการเปลี่ยนแปลงของคนไทยเชื้อสายจีน ชุมชนเจริญไชย ย่านเยาวราช จังหวัดกรุงเทพมหานคร.....	838
	โดย LU XIAOHUI, อิมธิรา อ่อนคำ	
SO006	น้ำในความเชื่อและศาสนาสากล.....	855
	โดย กัญยรัตน์ รินศรี	
SO007	ภูมิปัญญาสุขภาพวิถีพุทธของกลุ่มชาติพันธุ์ในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำแม่โขง.....	874
	โดย ทองอินทร์ ไหวดี, มาลา พุทธวัน, พิรานุช ไหวดี	
SO008	การพัฒนาโปรแกรม CASEC เพื่อเสริมสร้างการอดทนรอคอยของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2.....	890
	โดย วิภาพร ทองเพ็ญ, ฟารีตะห์ สะมะลี, สรินยา แก้วเรือง, นฤมล คำปัญญา	
PANEL 9 การนำเสนอผลงานแบบโปสเตอร์ (Poster Presentation)		
S004	ปัจจัยที่มีผลต่อการผ่อนผันค่าธรรมเนียมการศึกษาของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.....	905
	โดย กัญญาภัค เมธีวัฒนากุล	
AD007	กระบวนทัศน์ ITIM (ITIM Paradigm): กระบวนทัศน์ใหม่ด้านการพัฒนาการศึกษา ในยุคดิจิทัล.....	926
	โดย กัญยรัตน์ ไมยรัตน์, ปิยรัช อยู่รักชาติ, สมัชญา ช่วยเกิด	
AD008	แนวทางส่งเสริมปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ในพื้นที่อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร.....	946
	โดย ณิชฐ์พัชญาณ์ มุสิกะปาน	

การพัฒนาเครื่องดักจับแมลงวันสำหรับผู้ประกอบอาชีพขายเนื้อ

ภัชชนก รัตนกรปรีดา¹ วรพล หนูขุน¹ ศิริรัตน์ จุลกิจ¹ และ กฤษเนตร เกษสร²

¹ หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

² วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธรจังหวัดยะลา

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเครื่องดักจับแมลงวันสำหรับผู้ประกอบอาชีพขายเนื้อ และศึกษาผลการใช้พัฒนาเครื่องดักจับแมลงวันสำหรับผู้ประกอบอาชีพขายเนื้อ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ประกอบอาชีพขายเนื้อ ในตำบลควน อำเภอบางระแงะ จังหวัดปัตตานี จำนวน 50 คน เก็บข้อมูลเดือนกุมภาพันธ์ – มีนาคม พ.ศ. 2564 เครื่องมือที่ใช้คือ เครื่องดักจับแมลงวันสำหรับผู้ประกอบอาชีพขายเนื้อ และแบบประเมินประสิทธิภาพเครื่องดักจับแมลงวันสำหรับผู้ประกอบอาชีพขายเนื้อ จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ความยากง่ายในการใช้นวัตกรรม 2) ด้านรูปร่างลักษณะ 3) การเคลื่อนย้าย และ 4) การดักจับแมลงวัน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติบรรยาย

ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพเครื่องดักจับแมลงวันสำหรับผู้ประกอบอาชีพขายเนื้อ 1) ความยากง่ายในการใช้นวัตกรรมระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$, S.D. = 0.70) 2) ด้านรูปร่างลักษณะของเครื่องดักจับแมลงวันระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 0.62) 3) ด้านความสะดวกในการเคลื่อนย้ายในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.46$, S.D. = 0.76) และ 4) ด้านการดักจับแมลงวันในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.80$, S.D. = 0.78)

คำสำคัญ : เครื่องดักจับแมลงวัน, ผู้ประกอบอาชีพขายเนื้อ

Abstract

The Research has objectives for Improvement on utilization of fly trapping devices for Butcher Entrepreneurs as samples are 50 butchers in kuan Sub-District, panaraek district, pattani province. The datas have been collected since february – march, 2021 and equipments utilized are fly trapping devices, Satisfaction evaluation froms as well as efficiency of fly trapping devices for Butcher Entrepreneurs amount 4 methods such as 1) Difficulty and simpleness for device utilization 2) About its appearance 3) Removal convinience 4) fly trapping in explanation statistical data analysis.

The Research result is found that efficiency of fly trapping devices for Butcher Entrepreneurs 1) Difficulty and simpleness for device utilization in a medium level (\bar{X} = 3.40, S.D. = 0.70) 2) About its appearance of fly trapping devices in a high in a high level (\bar{X} = 3.79, S.D. = 0.62) 3) Removal convinience in a medium level (\bar{X} = 3.46, S.D. = 0.76) and 4) fly trapping utilization in a medium level (\bar{X} = 2.80, S.D. = 0.78).

Keyword : Fly Trapping Devices, Butcher Entrepreneurs

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหา

แมลงวันเป็นแมลงชนิดหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาทางสาธารณสุข เนื่องจากการมีเชื้อโรคติดอยู่ตามร่างกาย เกิดการปนเปื้อนบนอาหารขณะที่แมลงวันตอม เมื่อรับประทานเข้าไปอาจก่อให้เกิดโรค โดยแมลงวันเป็นพาหนะนำโรค ได้แก่ 1) โรคที่เกิดจากแบคทีเรีย เช่น บิด ไข้รากสาด ไข้ไทฟอยด์ พาราไทฟอยด์ อาหารเป็นพิษ 2) โรคที่เกิดจากโปรโตซัว เช่น บิดมีตัว โรคติดเชื้อในลำไส้ 3) หนองพวยตา เช่น พวยตาเส้นด้าย พวยตาตัวกลม พวยตาปากขอ 4) ไวรัส เช่น โรคโปลิโอ โรคตับอักเสบบี และ 5) โรคผิวหนังและแผลเรื้อรัง เช่น โรคคุดทะราด โรคเรื้อน (พายุ ภัยดินวน, อุซาวดี ถาวร, อภิวัฏ รัชชสิน, จักรวาล ชมภูศรี และ ยุทธนา ภูทรัพย์, 2559, หน้า 11)

จากจำนวนผู้ป่วยนอก จำแนกตามกลุ่มสาเหตุป่วย 21 โรค จากสถานบริการสาธารณสุข ของกระทรวงสาธารณสุข ทวีราชอาณาจักร พ.ศ. 2553 - 2562 พบจำนวนผู้ป่วยโรคระบบย่อยอาหาร รวมโรคในช่องปาก จำนวน 18.1, 19.5, 19.7, 19.2, 19.1, 23.0, 26.1, 26.3, 24.8 และ 24.0 ล้านคนตามลำดับ ส่วนโรคผิวหนังและเนื้อเยื่อใต้ผิวหนัง พบจำนวน 6.0, 6.0, 6.1, 5.8, 5.4, 6.1, 6.8, 6.4, 5.7 และ 6.4 ล้านคน ตามลำดับ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2564) เห็นได้ว่าทั้ง 2 โรค ยังคงมีแนวโน้มพบผู้ป่วยเพิ่มสูงขึ้น

สำหรับการควบคุมและป้องกันแมลงวันมีหลากหลายวิธีทั้งการปรับปรุงการสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม การทำลายตัวอ่อนตัวแก่ของแมลงวัน (สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม, 2551, หน้า 258 - 259) จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงนำมาสู่การเครื่องดักจับแมลงวันสำหรับผู้ประกอบอาชีพขายเนื้อ เพื่อใช้ป้องกันแมลงวัน และยังเป็นทางเลือกเพื่อความปลอดภัยในการกำจัดแมลง อันจะเป็นการปกป้องให้ประชาชนมีสุขภาพดีในลำดับต่อไป

2. วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาเครื่องดักจับแมลงวันสำหรับผู้ประกอบอาชีพขายเนื้อ

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

การพัฒนาเครื่องดักจับแมลงวันสำหรับผู้ประกอบอาชีพขายเนื้อใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนา โดยอาศัยแนวคิดเกี่ยวกับชีววิทยาของแมลงวัน และการควบคุมและป้องกันแมลงวัน (สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม, 2551, หน้า 258 - 259; จักรวาล ชมภูศรี, 2553, หน้า 6 - 14) ประกอบด้วย 1) การสำรวจ สังเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการ โดยการศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการในด้านการกำจัดแมลงวัน 2) การออกแบบพัฒนาเครื่องดักจับแมลงวัน นำความรู้จากขั้นตอนที่ 1 มาพัฒนาเครื่องดักจับแมลงวัน โดยให้มีลักษณะและรูปแบบตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย และ 3) การทดลองใช้เครื่องดักจับแมลงวัน ดำเนินการตรวจสอบความเหมาะสมและประสิทธิภาพของผลิตภัณฑ์โดยการดำเนินการทดลอง ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. วิธีการวิจัย

วิธีการดำเนินวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ประกอบอาชีพขายเนื้อ ในตำบลควน อำเภอบนาระ จังหวัดปัตตานี จำนวน 52 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรการ คำนวณกรณีที่ทราบจำนวนประชากรแน่นอน ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1967) ได้ขนาดกลุ่ม ตัวอย่างจำนวน 47 คน เพื่อป้องกันความผิดพลาด ได้บวกเพิ่มอีก 10% ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เท่ากับ 50 คน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ความสมัครใจ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เครื่องดักจับแมลงวันสำหรับผู้ประกอบอาชีพขายเนื้อแบบ ประเมินประสิทธิภาพเครื่องดักจับแมลงวันสำหรับผู้ประกอบอาชีพขายเนื้อ 5 ด้าน คือ 1) การใช้งาน

ของเครื่องดักจับแมลงวัน 2) รูปร่างลักษณะของเครื่องดักจับ 3) ความสะดวกในการเคลื่อนย้าย 4) การดักจับแมลงวัน และ 5) การใช้เหยื่อล่อ

การวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) คือ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ผ่านโปรแกรมคอมพิวเตอร์

5. ผลการศึกษา

5.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 80.00 มีอายุเฉลี่ย 46 ปี มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 80 จำหน่ายเนื้อสัตว์ประเภทเนื้อวัวมากที่สุด ร้อยละ 46.00 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (n = 50)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	10	20.00
หญิง	40	80.00
2. อายุ		
อายุ 31 – 40 ปี	8	16.00
อายุ 41 – 50 ปี	23	46.00
อายุ 50 ปีขึ้นไป	19	38.00
□ = 46.00 ,SD =10.65		
3. ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	40	80.00
มัธยมศึกษาตอนต้น	8	16.00
มัธยมศึกษาตอนปลาย	2	4.00
4. ประเภทเนื้อสัตว์ที่จำหน่ายในร้าน		
เนื้อวัว	23	46.00
เนื้อไก่	11	22.00
เนื้อหมู	6	12.00
อาหารทะเลสด	10	20.00

5.2 ปัญหาที่เกิดจากแมลงวันและการจัดการแมลงวันของผู้ประกอบอาชีพขายเนื้อ

กลุ่มตัวอย่างเคยได้รับผลกระทบจากแมลงวันเนื่องจากการไล่แมลงวันทำได้ยาก ร้อยละ 92.00 เมื่อหน้าร้านมีแมลงวันจะทำให้เนื้อสัตว์ไม่น่ารับประทาน ร้อยละ 86.00 และหากมีแมลงวันไขลงบนเนื้อจะทำให้เนื้อสัตว์ไม่น่ารับประทาน ร้อยละ 66.00 ส่วนการจัดการกับแมลงวันของผู้ประกอบอาชีพขายเนื้อ พบว่า หากมีแมลงวันมาตอมเนื้อสัตว์ ผู้ประกอบอาชีพขายเนื้อจะใช้มือปิด, ใช้ไม้ปิด และใช้พัดตี ร้อยละ 52.00, 36.00 และ 12.00 ตามลำดับ การไล่แมลงวันภายในร้านของผู้ประกอบอาชีพขายเนื้อในตลาดสด ส่วนใหญ่ใช้แผ่นกระดาษ, กระจ่างเหนียวหนืด และคว่ำขวดพลาสติก ร้อยละ 70.00, 26.00 และ 4.00 และมีอุปสรรคในการไล่แมลงวัน ร้อยละ 72.00 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ปัญหาที่เกิดจากแมลงวันและการจัดการแมลงวันของผู้ประกอบอาชีพขายเนื้อ (n = 50)

ข้อความ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ปัญหาที่เกิดจากแมลงวัน		
1.1 ท่านเคยได้รับผลกระทบจากแมลงวัน		
ส่งเสียงรบกวน	4	8.00
การไล่แมลงวันทำได้ยาก	46	92.00
1.2 หากมีแมลงวันหน้าร้านจะส่งผลอย่างไร		
ลูกค้าลดลง	7	14.00
เนื้อสัตว์ไม่น่ารับประทาน	43	86.00
1.3 ท่านมีอุปสรรคในการไล่แมลงวันหรือไม่		
มี	36	72.00
ไม่มี	14	28.00
2. การจัดการแมลงวัน		
2.1 หากมีแมลงวันมาตอมเนื้อสัตว์ ท่านทำสิ่งใดเป็นอันดับแรก		
ใช้มือปิด	26	52.00
ใช้ไม้ปิด	18	36.00
ใช้พัดตี	6	12.00
2.2 ท่านใช้วิธีการใดในการไล่แมลงวันภายในร้าน		
คว่ำขวดพลาสติก	2	4.00
กระจ่างเหนียวหนืด	13	26.00
แผ่นกระดาษ	35	70.00
2.3 ท่านมีอุปสรรคในการไล่แมลงวันหรือไม่		

มี	36	72.00
ไม่มี	14	28.00

5.3 การพัฒนาเครื่องดักจับแมลงวันสำหรับผู้ประกอบอาชีพขายเนื้อ
เครื่องดักจับแมลงวันสำหรับผู้ประกอบอาชีพขายเนื้อ เป็นนวัตกรรมที่ทำจากวัสดุที่หาได้ในท้องถิ่น ประกอบด้วย 1) มอเตอร์ 2) เหล็กเส้น 3) ลวด 4) งานพลาสติก 5) มุ้งไนลอน 6) ใบพัด 7) ฟิวเจอร์บอร์ด

ภาพที่ 2 เครื่องดักจับแมลงวันสำหรับผู้ประกอบอาชีพขายเนื้อ

5.4 ประสิทธิภาพของเครื่องดักจับแมลงวันสำหรับผู้ประกอบอาชีพขายเนื้อ
ผลการประเมินประสิทธิภาพของเครื่องดักจับแมลงวันสำหรับผู้ประกอบอาชีพขายเนื้อในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.20$, S.D. = 0.10) มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านรูปร่างลักษณะของเครื่องดักจับแมลงวัน ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 0.62) และน้อยที่สุดด้านการใช้เหยื่อล่อ ($\bar{X} = 2.56$, S.D. = 0.10) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ประสิทธิภาพของเครื่องดักจับแมลงวันสำหรับผู้ประกอบอาชีพขายเนื้อ (n = 50)

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความเหมาะสม
1. การใช้งานของเครื่องดักจับแมลงวัน	3.40	0.70	ปานกลาง
2. รูปร่างลักษณะของเครื่องดักจับแมลงวัน	3.79	0.62	มาก

3. ความสะดวกในการเคลื่อนย้าย	3.46	0.76	ปานกลาง
4. การดักจับแมลงวัน	2.80	0.78	ปานกลาง
5. การใช้เหยื่อล่อ	2.56	0.54	ปานกลาง
รวม	3.20	0.10	ปานกลาง

6. สรุปและอภิปรายผล

6.1 ข้อมูลทั่วไป กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 80.00 มีอายุเฉลี่ย 46 ปี มีการศึกษา

ระดับประถมศึกษา ร้อยละ 80 จำหน่ายเนื้อสัตว์ประเภทเนื้อวัวมากที่สุด ร้อยละ 46.00 อาจเป็นเพราะเป็นความนิยมบริโภคเนื้อสัตว์ในพื้นที่ ทำให้มีการจำหน่ายเนื้อสัตว์ดังกล่าว

6.2 การพัฒนาเครื่องดักจับแมลงวันสำหรับผู้ประกอบอาชีพขายเนื้อ เป็นการประยุกต์ใช้วัสดุที่หาได้

ง่ายในชุมชน ปราศจากการใช้สารเคมี ต้นทุนต่ำ เป็นไปตามหลักการควบคุมโดยวิธีกลด้วยกรงดักแมลงวัน จะใช้เหยื่อล่อดึงดูดให้แมลงวันมาหากิน หลังจากแมลงวันดูดกิน อาหารแล้ว หรือเกิดการตกใจจะบินขึ้นสูงเข้าไปสู่พื้นที่ที่จำกัดขอบเขตด้านบน และไม่สามารถบินกลับได้การใช้กรงดักแมลงวันจะได้ผลดี หากพื้นที่ที่ใช้เป็นพื้นที่ปิด (พายุ ภัคดีนวน, อุษาวดี ถาวรระ, อภิวัฏ ธวัชสิน, จักรวาล ชมภูศรี และ ยุทธนา ภูทรัพย์, 2559, หน้า 14)

6.3 ประสิทธิภาพของเครื่องดักจับแมลงวันสำหรับผู้ประกอบอาชีพขายเนื้อ

ประสิทธิภาพของเครื่องดักจับแมลงวันสำหรับผู้ประกอบอาชีพขายเนื้อในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.20$, S.D. = 0.10) มีผลไปในทิศทางเดียวกับการศึกษาผลของรูปแบบกับดักและเหยื่อล่อที่มีต่อแมลงวันผลไม้ พบว่ากับดักทรงกระบอกและเหยื่อล่อ methyl eugenol สามารถล่อแมลงวันผลไม้ได้สูงสุดอย่างมีนัยสำคัญเฉลี่ย 6.23 และ 10.76 ตัว ตามลำดับ (ชลธิรา แสงศิริ, ไพรรณ พงเจริญ, พิไลวรรณ เพชรเลี่ยมและ ธนพร ขจรผล, 2557)

7. เอกสารอ้างอิง

จักรวาล ชมภูศรี. (2553). แมลงวัน (Flies). ใน อุษาวดี ถาวรระ (บ.ก.), *ชีววิทยาและการควบคุมแมลงที่เป็นปัญหาสาธารณสุข*. (พิมพ์ครั้งที่ 4, หน้า 43- 59). นนทบุรี: สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุข.

ชลธิรา แสงศิริ, ไพรรณ พงเจริญ, พิไลวรรณ เพชรเลี่ยมและ ธนพร ขจรผล. (2552). ผลของรูปแบบกับดักและเหยื่อล่อที่มีต่อแมลงวันผลไม้. *วารสารแก่นเกษตร*, 42(ฉบับพิเศษ 3), 674-679.

พายุ ภัคดีนวน, อุษาวดี ถาวรระ, อภิวัฏ ธวัชสิน, จักรวาล ชมภูศรี และ ยุทธนา ภูทรัพย์. (2559). *WHY FLIES*

- ทำไมต้องแมลงวัน. นนทบุรี: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
 วาโร เฟ็งส์วีสดี. (2552). การวิจัยและการพัฒนา. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 1(2), 1-122.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2564). จำนวนผู้ป่วยนอก จำแนกตามกลุ่มสาเหตุป่วย 21 โรค จากสถานบริการสาธารณสุข ของกระทรวงสาธารณสุข ทวีราชอาณาจักร พ.ศ. 2553 - 2562. เข้าถึงได้จาก <http://statbbi.nso.go.th/staticreport/page/sector/th/05.aspx>.
- สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม. (2551). *คู่มือวิชาการอนามัยสิ่งแวดล้อมพื้นฐาน สำหรับเจ้าพนักงานสาธารณสุข ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535*. นนทบุรี: สำนักงานกิจการโรงพิมพ์ องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- Taro Yamane. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. (3rd ed.). New York: Harper and Row Publications.

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ระดับชาติ ครั้งที่ 1
“การขับเคลื่อนพหุวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน”

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
อาคาร 4 ชั้น 1 เลขที่ 202 ถ.ช้างเผือก ต.ช้างเผือก อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50300
โทรศัพท์ : 053-885700, 053-885708 โทรสาร : 053-885709
www.human.cmru.ac.th